

Entrevista

"Barceló es reuneix amb l'equip directiu de l'Escola de Turisme i defineixen els estudis segons els seus interessos"

Entrevista a Macià Blázquez Salom, del Grup d'Investigació sobre Sostenibilitat i Territori i del GOB

Redacció

Macià Blázquez és professor del departament de geografia de la UIB, on s'agrupa amb altres col·legues en el Grup d'Investigació sobre Sostenibilitat i Territori (GIST). El grup desenvolupa un treball crític i interdisciplinari amb la col·laboració d'investigadors d'altres vessants, de Mallorca i de fora.

A més, Macià ha estat membre significat del Grup d'Ornitologia Balear i de Defensa de la Natura (GOB). Tot aquest rerefons ens anima a entrevistar-lo.

Sobre què tracten i què persegueixen les investigacions del GIST?

Definint-ho de manera breu, l'anàlisi crítica de la globalització, des de la geografia política, econòmica i ecològica.

Un primer objecte d'estudi són els megaprojectes, tant urbans com de transports, que són els que més composició territorial suposen. Projectes que transformen la ciutat en profunditat com el Palau de Congressos o la transformació del barri de la Calatrava; i de transports com poden ser les autopistes, els ports o els aeroports. Una segona cosa és el turisme, com a via de creixement i d'acumulació del capital. A l'estat espanyol no molta de gent treballa aquesta perspectiva. També intentem vincular allò local amb allò global, com la financiarització i qüestions geopolítiques. I tot lligat a través del turisme. Ens interessa veure casos semblants i l'impacte que tenen fora de Balears, com el de les corporacions transnacionals balears, per exemple.

El segon cinturó es fa perquè Madrid dona els doblers i han de ser per fer autopistes i aquestes donen guanys a les grans empreses de construcció

Gran part de les multinacionals de la indústria turística mallorquina i les principals fortunes de l'illa es forjaren durant el franquisme. Per què?

Ho intentaré explicar en base a dos investigadors. Ivan Murray descriu com grans empresaris

agroramaders o industrials participaven del sector financer, i això permet resseguir la continuïtat del capital balear al llarg del temps fins al turisme. Un exemple és Llorenç Fluxà Figuerola, industrial de la sabata però que també pertanyia a la banca -el sector financer-. Aquest és qui més tard crea Iberostar. Fluxà va ser batlle d'Inca durant el franquisme.

La submissió de la política al Capital no és només una qüestió de Balears

Joan Buades estudia com podem lligar la Guerra Freda amb l'aparició del turisme. El 1949 la URSS desenvolupa la bomba atòmica i això força que, segons Buades, Espanya opti per trencar l'autarquia (també per la impossibilitat de continuar donant de menjar a la gent) i els EUA s'interessin per incorporar-nos al seu hegemon. Les divises provinents del turisme són una sortida per Espanya en aquell moment i són una solució pels EUA perquè la posen del seu costat en el marc de la Guerra Freda.

Les vostres investigacions conclouen que gran part del capital mallorquí té llaços familiars o de negocis amb gran part de la classe política mallorquina. És un exemple Made in Mallorca, o passa arreu del món?

Això està lligat al capitalisme mateix. La submissió de la política al capital no és només una qüestió de Balears. A nivell estatal, el 2004 José Maria Aznar va renunciar a formar part del Consell d'Estat perquè en Robert Murdoch el va fitxar pel fons d'inversió d'alt risc Centaurus Capital i va haver-hi una incompatibilitat. Felipe González és consultor de Carlos Slim, propietari de Telmex, la companyia de telèfons de Mèxic. Per fer negocis al Marroc, l'acompanya amb el paper d'influir en la monarquia alauita.

Mohammed VI té empreses que controlen la llet, el sucre, l'oli... Saidia, un centre turístic creat al Marroc per iniciativa espanyola, ara és propietat d'Ad-doha, amb Mohammed VI al capdavant. I el rei d'Espanya presideix una organització que es

diu El Toisó d'Or, en la que participen monarquies d'arreu del món i que tenen membres i vincles amb les més grans empreses transnacionals.

Quines conclusions traieu de les legislatures en què ha governat l'esquerra?

No hem fet cap valoració com a grup. Jo puc donar la meua.

El 1999 vaig estar content perquè d'ençà del 1936 hi havia una hegemonia de la dreta i de la repressió. Però la democràcia és molt dèbil, està molt deteriorada i és el que dèiem abans respecte dels poders econòmics. Nosaltres estem convençuts, per exemple, de què el segon cinturó es fa perquè Madrid dona els doblers i han de ser per fer autopistes, que satisfan les grans empreses de la construcció. T'adones que per molt que governin els menys dolents, el seu marge de maniobra és paupèrrim. Llavors les seves polítiques són totalment insuficients, sobretot pel que fa als megaprojectes. No han aturat el Palau de Congressos, ni Son Espases, ni el segon cinturó... I això té una vessant de caràcter financer. Qui es reuneix amb Zapatero a Madrid i li diu per on ha de prendre? Botín del Santander i Alierta de Telefónica.

Fins i tot ERC, que després va sortir del Govern, va votar a favor del Pla de Carreteres, amb el PSM, EU, Entesa, el PSOE...

La universitat no s'ha convertit en una fàbrica d'estudiants acrítics?

L'Espai Europeu d'Ensenyament Superior -pla Bolonya- és la privatització, monetarització i precarització de la Universitat. La LOU fa que un 49% del personal laboral pugui ser contractat. A aquests els tenen en pitjors condicions laborals que al personal funcionari. Això genera un ambient d'autocensura, submissió i docilitat que es transmet a l'alumnat. A més a més, hi ha la participació del capital, que finança directament la institució. Tot això genera una comunitat universitària més acrítica, més sedada i més entabanada.

Hi ha càtedres d'empreses com les que financen Sol Melià o Barceló. Barceló es reuneix amb l'equip directiu de l'escola de turisme i defineixen els estudis segons els seus interessos.

Montserrat Casas, la rectora, s'ha presentat a les eleccions i ha guanyat l'abstenció. Ponderant

Macià participant a unes jornades organitzades pel GIST a la UIB.

els vots, han votat el 47'3% dels que ho podien fer. D'aquests, 757 vots han estat blancs o nuls. Vots a favor hi hagué 733. Com que només hi havia una candidata, ha guanyat.

La universitat està perdent moltíssima capacitat crítica i els mateixos universitaris deixen de tenir interès. Ni són crítics, ni reclamen.

Pel que fa al GOB, s'ha convertit en una altra institució?

El GOB no és ideal. El GOB té arrels de territorialisme, de defensa de la naturalesa... I d'això pot participar gent d'ideologia molt diversa i hi poden confluïr interessos molt diversos. Per exemple, el GOB rep suport d'hotelers, d'entitats financeres o és un interlocutor institucional. I el GOB té treballadors, i té un funcionament que en molts de sentits és menys assembleari i més empresarial pel que fa a l'organització. És la deriva perillosa del GOB, la deriva empresarialista institucional.

Trob necessari que el GOB sigui més assembleari, més horitzontal, més participatiu, més moviment social. Ha de ser un canal d'expressió de descontent, antagonista fins i tot.

Però és molt asimètric, perquè tens gent assalariada: això els dona molta d'informació i un compromís laboral, una dependència salarial que genera dificultats, encara que sovint també és la més compromesa. Llavors, tenim un procés constant per a què el GOB sigui més reivindicatiu en qüestions socials i que no afavoreixi en cap moment ni el sectarisme, ni el tribalisme, ni l'elitisme. Que combati el creixement i l'acumulació del capital i la gentrificació.

Hi ha gent que ha entrat a fer feina pel Govern que en la legislatura passada formava part de la plataforma Salvem Mallorca o de les plataformes que defensaven el territori

Com és que el GOB té més capacitat de mobilització quan governa la dreta?

El monopartidisme hegemònic s'expressà en una legislatura com la de 2003-2007, en què es modifica el pla de carreteres i es fan les autopistes - 9 trams d'autopista-. Llavors va haver-hi manifestacions, va haver-hi la ILP i assegudes pacífiques tot evitant que un ple es dissolgués. Actualment, amb el pla de carreteres s'organitza una mobilització, s'organitza una marxa, una concentració, una festa... I som quatre. I ho organitza el GOB. En la marxa entre Caimari i Selva érem 300 persones. No és cert quan diuen al GOB: "No has organitzat, no has convocat durant la legislatura d'esquerra". Això vol dir que hi ha molta de panxacontent. Molta gent captiva del Govern del Pacte de Progrés.

El que crec és que som faves contades i que hi ha gent que ha entrat a fer feina pel Govern que ha abandonat la seva contribució a plataformes com Salvem Mallorca o a d'altres que defensaven la democràcia i el territori. A això se li diu cooptació.

Ara, sobre la via connectora, els únics que hem dit "ni així ni de cap manera" hem estat el GOB.